

Potrošači koji sklapaju ugovore o kreditu u stranoj valuti moraju prilikom otplate kredita imati mogućnost procijeniti ekonomske posljedice primjene drukčijeg tečaja (prodajni tečaj valute) od onoga koji se primjenjuje na obračun iznosa kredita prilikom njegove isplate (kupovni tečaj valute)

Nacionalni sudac može nepoštenu odredbu zamijeniti odredbom nacionalnog prava kako bi ponovno uspostavio ravnotežu među ugovornim strankama i održao valjanost ugovora

Direktiva o nepoštenim ugovornim odredbama¹ predviđa da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača. Međutim kad je riječ o odredbama koje definiraju glavni predmet ugovora i primjerenost cijene i naknade, na jednoj strani, i isporučene usluge i robu, na drugoj, direktiva omogućuje državama članicama da u nacionalnom zakonodavstvu kojim prenose direktivu predvide da se te odredbe izuzmu iz ocjene o njihovoj nepoštenosti pod uvjetom da su jasno i razumljivo sastavljene.

A. Kásler i H. Káslerné Rábai su 29. svibnja 2008. sklopili s mađarskom bankom ugovor o hipotekarnom kreditu u stranoj valuti. Banka je korisnicima kredita odobrila kredit u iznosu od 14.400.000,00 mađarskih forinti (HUF) (oko 46.867,00 EUR).

Ugovor je predviđao da se iznos kredita u švicarskim francima mora utvrditi prema **kupovnom tečaju** koji banka za tu valutu primjenjuje na dan isplate sredstava. Primjenom te odredbe iznos kredita bio je utvrđen u iznosu od 94.240,84 CHF. Međutim, u skladu s ugovorom iznos mjesečne rate koji treba platiti u mađarskim forintama trebao je biti utvrđen na temelju **prodajnog tečaja banke za švicarski franak** koji se primjenjivao na dan koji je prethodio danu dospijeca.

Supružnici Kásler su pred mađarskim sudovima osporavali odredbu koja dopušta banci obračun dospjelih mjesečnih rata kredita na temelju prodajnog tečaja švicarskog franka. Pozvali su se na nepoštenost te odredbe s obzirom na to da ona predviđa da se za otplatu kredita primjenjuje drugi tečaj od onoga koji se primjenjuje prilikom njegove isplate.

Kúria (Vrhovni sud Mađarske), koja odlučuje o žalbi, pita Sud odnosi li se odredba, koja se tiče tečaja mjerodavnog za ugovor o kreditu izraženom u stranoj valuti, na glavni predmet ugovora ili na odnos između kvalitete i cijene činidbe. Ona također želi znati može li se smatrati da je osporavana odredba jasno i razumljivo sastavljena tako da se na temelju Direktive može izuzeti od ocjene o nepoštenosti. Konačno, mađarski sud želi znati može li nacionalni sudac izmijeniti ili dopuniti ugovor u slučaju da se nakon uklanjanja nepoštene odredbe ugovor ne može održati na snazi na temelju ostalih ugovornih odredbi.

Sud, kao prvo, podsjeća da se zabrana ocjene o nepoštenosti ugovornih odredbi koje se odnose na glavni predmet ugovora mora usko tumačiti i da se može primijeniti samo na one odredbe koje utvrđuju bitne činidbe ugovora. Kúria je pozvana odrediti je li osporavana odredba bitan dio ugovora koji su supružnici Kásler sklopili.

¹ Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.).

Sud također ističe da ispitivanje nepoštenosti predmetne odredbe nije moguće isključiti zato što se navedena odredba odnosi na primjerenost cijene i naknade, s jedne strane, i na isporučene usluge i robu, s druge strane. Naime, ta odredba samo određuje, radi obračuna otplate, tečaj zamjene mađarskih forinti za švicarski franak iako ne predviđa da davatelj kredita pruži bilo kakvu uslugu zamjene deviza. Međutim, u nedostatku takve usluge financijski teret koji proizlazi iz razlike između prodajnog i kupovnog tečaja strane valute, koji treba snositi korisnik kredita, ne može se smatrati naknadom kao protučinidbom za uslugu.

Kao drugo, Sud naglašava da odredba kojom se definira glavni predmet ugovora neće izbjeći ocjenu o nedopuštenosti osim ako nije jasno i razumljivo sastavljena. S tim u vezi Sud ističe da taj zahtjev nije ograničen isključivo na formalnu i gramatičku jasnoću i razumljivost. Nasuprot tome, ugovor o kreditu mora na transparentan način objasniti razlog i pojedinosti mehanizma zamjene u stranu valutu. Dakle, Kúria je dužna utvrditi može li **potrošač, koji je uredno obaviješten i postupa s dužnom pažnjom**, na temelju oglašavanja i obavijesti koje je davatelj kredita učinio dostupnima u sklopu pregovora o sklapanju ugovora o kreditu, ne samo saznati za razliku između kupovnog i prodajnog tečaja strane valute nego i **procijeniti učinke primjene potonjeg tečaja na obračun rata otplate i ukupan trošak kredita**.

Naposljetku, Sud ističe da se, u slučaju u kojem bi uklanjanje nepoštene odredbe dovelo, kao i u predmetnom slučaju, do nemogućnosti izvršenja ugovora, **Direktiva ne protivi tome da nacionalni sudac osporenu odredbu zamijeni dispozitivnom odredbom nacionalnog prava**. Naime, takav pristup omogućava postizanje cilja Direktive, koji se osobito sastoji u ponovnom uspostavljanju ravnoteže između stranaka, zadržavajući pritom koliko je to moguće, valjanost cijelog ugovora.

Kada takva zamjena ne bi bila dopuštena i kad bi sudac morao utvrditi da je ugovor ništetan, preventivna funkcija sankcije utvrđenja ništetnosti i cilj zaštite potrošača bili bi ugroženi. U predmetnom slučaju takvo utvrđenje ništetnosti imalo bi za posljedicu dospijeće na naplatu cijelog preostalog iznosa kredita. To bi moglo nadići financijske sposobnosti potrošača, pa bi slijedom toga prije sankcioniralo potrošača nego davatelja kredita, kojega se takvim postupanjem ne bi odvratilo od stavljanja takvih odredbi u svoje ugovore.

NAPOMENA: Zahtjev za prethodnu odluku dopušta sudovima država članica u okviru spora koji se pred njima vodi da upute pitanje Sudu vezano uz tumačenje prava Unije ili valjanost akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Nacionalni sud mora sam odlučiti o predmetu u skladu s odlukom Suda. Ova odluka isto tako obvezuje sve ostale nacionalne sudove koji bi vodili postupak o istom pitanju.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Des images du prononcé de l'arrêt sont disponibles sur "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106